

A

νάμεσα στις δυο αυτές τάσεις της ανθρώπινης μνήμης, σ' αυτούς που αγαπούν την ιστορία και ζουν με το παρελθόν, τους φιλίστορες και σ' εκείνους που ζουν μόνο με το σήμερα και αδιαφορούν για τα γεγονότα του χθες, τους ανιστόρητους, παρεμβαίνει ο Ευριπίδης με το συμπέρασμα ότι «όλβιος όστις ιστορίας έσχε μάθησιν». Θεωρεί ευτυχισμένο άνθρωπο εκείνον που είναι πλήρης όλβου δηλαδή που κατέχει όλα τα αγαθά προς απόλαυση της ζωής. Όλβιος λοιπόν είναι ο ευδαιμών, ο μακαριστός δι όλου του βίου του, κατά τον Ησίοδο.

Τι είναι όμως η ιστορία, της οποίας η γνώση κάνει ευτυχισμένους εκείνους που τη μελετούν και διδάσκονται από αυτήν; Είναι η αφήγηση αξιομνημόνευτων γεγονότων που συνέβησαν στο παρελθόν ενός λαού και φτάνουν μέχρι τις δικές μας ημέρες διαμέσου προφορικών παραδόσεων ή και μύθων, είναι οι γραπτές πηγές που διατηρήθηκαν, πρωτότυπα κείμενα και επιγραφές και τα μνημεία όπως διασώθηκαν, ακόμη και όπλα, εργαλεία και σκεύη, κοσμήματα, αγάλματα και εικόνες αλλά ανάκτορα και ναοί, που προκύπτουν από τις ανασκαφές.

Οι φιλίστορες, είναι οι μελετητές του παρελθόντος, οι ιστορικοί ερευνητές που μελετώντας τη ζωή των ανθρώπων, ενός λαού, τις πνευματικές του δυνατότητες και τα έργα που άφησε στο πέρασμά του, την επιστήμη του, τις σχέσεις του με γειτονικούς λαούς, τους πολέμους που έκαμε και τις ιδεολογίες που παρήγαγε και ανέπτυξε πολιτισμό, όλα αυτά και πολλά άλλα σε λεπτομέρειες, κάνουν όλβιο-ευτυχή το σύγχρονο μελετητή, που αυξάνει την πείρα του και βελτιώνει το δικό του σήμερα είτε προσθέτοντας είτε αποφεύγοντας πράξεις και συμπεριφορές ανθρώπων που έζησαν σε άλλες εποχές.

Οι ανιστόρητοι είναι εκείνοι που αδιαφορούν για το παρελθόν, ζουν το σήμερα όπως αυτό προσφέρεται με τα ευχάριστα και τα δυσάρεστα, με κανένα συγκριτικό στοιχείο για παρόμοιες καταστάσεις που προϋπήρξαν σε περασμένους καιρούς και επηρέασαν θετικά ή αρνητικά τους ανθρώπους.

Η ιστορία διδάσκει. Να μην επαναλαμβάνονται λάθη και να προάγονται τα θετικά της ζωής μας. Αλλά ο ανιστόρητος δεν έχει συγκριτικά στοιχεία. Ζη με τα γεγονότα, όπως

διαμορφώνουν τη ζωή του, με την αφιλοσόφητη απόφασή του εκεί που το παρελθόν θα μπορούσε να τον προφυλάξει ή να τον βοηθήσει. Ο ανιστόρητος δεν κληρονόμησε τίποτα απ' ό,τι προϋπήρξε και η παιδεία του δεν τον βοήθησε καθόλου, να διαμορφώσει γρήγορο και σώφρονα λογισμό.